

VENDIM
Nr. 4, datë 23.2.2016

NË EMËR TË REPUBLIKËS SË SHQIPËRISË

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, e përbërë nga:
Bashkim Dedjakryetar i Gjykatës Kushtetuese

Vladimir Kristo	anëtar i	“	“
Sokol Berberi	anëtar i	“	“
Vitore Tusha	anëtare e	“	“
Fatmir Hoxha	anëtar i	“	“
Gani Dizdari	anëtar i	“	“
Fatos Lulo	anëtar i	“	“
Besnik Imeraj	anëtar i	“	“

me sekretare Edmira Babaj, në datën 27.10.2015 mori në shqyrtim në seancë plenare, mbi bazë dokumentesh, çështjen me nr. 58/16 Akti, që u përket palëve:

KËRKUESE: Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë

SUBJEKTE TË INTERESUARA: Kuvendi i Republikës së Shqipërisë, Ministria e Drejtësisë, Ministria e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, Safet Sulaj

OBJEKTI: Shfuqizimi si i papajtueshëm me Kushtetutën e Republikës së Shqipërisë i nenit 169 të Kodit Civil në pjesën që nuk njeh të drejtën subjektive të ish-pronarit që të kompensohet për humbjen e pasurisë me ekuivalencën e vlerës së saj.

BAZA LIGJORE: Nenet 134/d dhe 145/2 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë dhe nenet 125, 297 dhe 298 të Kodit të Procedurës Civile.

GJYKATA KUSHTETUESE,

pasi dëgjoi relatorin e çështjes Besnik Imeraj, mori në shqyrtim parashtimet me shkrim të gjykatës referuese, që është shprehur për pranimin e kërkesës, prapësimet me shkrim të subjektit të interesuar, Ministrisë së Drejtësisë, që ka kërkuar rrëzimin e kërkesës, dhe diskutoi çështjen në tërësi,

VËREN:

I

1. Gjykata e Rrethit Gjyqësor Vlorë (*gjykata referuese*) është vënë në lëvizje për gjykimin e çështjes civile me paditës shtetasin Safet Sulaj (subjekt i interesuar), të paditur Ministrinë e Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes dhe me objekt detyrimin për njohjen e paditësit pronar me parashkrim fitues mbi një pronë truall dhe shtëpi të ndodhur në Vlorë, zona kadastrale 8601 me nr. 16/90 pasurie. Paditësi ka pretenduar se e ka poseduar pasurinë objekt gjykimi për më shumë se njëzet vjet, pa ndërprerje, në mënyrë publike, sikur të ishte pronar dhe qetësisht, si dhe se pasuria objekt gjykimi nuk është e përfshirë në rrethin e pasurive të paluajtshme të patjetërsueshme si pronë publike.

2. Në seancën përgatitore të datës 17.3.2015, Avokatura e Shtetit në mënyrë alternative ka kërkuar nga gjykata që nëse e gjen kërkesëpadinë të bazuar në ligj dhe në prova, me vendim përfundimtar të akordojë një shumë të caktuar kompensimi si pasojë e humbjes së pronësisë mbi sendin. Ky kërkim është kundërshtuar nga paditësi, pasi ai nuk parashikohet nga nenet 169 dhe 170 të Kodit Civil, si edhe në rastin konkret gjykata ndodhet përpara fitimit të pronësisë me parashkrim fitues.

3. Gjykata referuese, duke vlerësuar se neni 169 i KC-së, në pjesën që nuk parashikon të drejtën për kompensim të ish-pronarit, vjen në kundërshtim me Kushtetutën dhe Konventën Evropiane për të Drejtat e Njeriut (*KEDNJ*), me vendimin nr. 1097 akti, datë 9.2.2015, ka vendosur pezullimin e gjykimit të kësaj çështjeje dhe në bazë të nenit 145/2 të Kushtetutës i është drejtuar

Gjykatës Kushtetuese (*Gjykata*) me kërkesë për kontrollin e kushtetutshmërisë së përmbajtjes së kësaj dispozite.

II

4. **Gjykata referuese** ka parashtruar këto argumente përpara Gjykatës për të mbështetur qëndrimin e saj për jokushtetutshmërinë e nenit 169 të Kodit Civil, në pjesën që nuk njeh të drejtën subjektive të ish-pronarit që të kompensohet për humbjen e pasurisë me ekuivalencën e vlerës së saj:

4.1 Në nenin 18 të Kushtetutës është sanksionuar parimi i barazisë para ligjit dhe i mosdiskriminimit. Çmohet se prona e ish-pronarit dhe ajo e pronarit të bërë rishtazi nëpërmjet parashkrimit fitues nuk mbrohen në mënyrë të barabartë kur bëhet fjalë për formulën e zgjidhjes ligjore të nenit 169 të KC-së. Zgjidhja ligjore e shumëzimit me zero të pasurisë së ish-pronarit dhe begatimi me gjithçka i pronarit të ri krijon pabarazi në të drejtën e pronës. Nëse pasuria e humbur në mënyrë të pavullnetshme për shkak të ligjit do të ekuivalentohej në një vlerë kompensuese nga pronari i ri, do të arrihej mbrojtja kushtetuese dhe ligjore e barabartë dhe proporcionale e secilit prej këtyre subjekteve.

4.2. Përmbajtja e kundërshtuar e nenit 169 të KC-së bie ndesh me nenin 17 të Kushtetutës. Edhe pse kufizimi i së drejtës së pronësisë në këto raste bëhet nga ligji, konkretisht neni 169 i KC-së, nuk arrihet të identifikohet asnjë argument i interesit publik që përligjë nihilizmin e çdo të drejte pasurore të ish-pronarit, qoftë edhe të drejtën subjektive për t'u kompensuar për ekuivalencën e vlerës së të drejtës së humbur për shkak të ligjit.

4.3. Neni 169 i KC-së, që parashikon humbjen e pronësisë për shkak të ligjit, por nuk parashikon mjetin ligjor korrigjues, konkretisht të drejtën e ish-pronarit për t'u kompensuar, vjen në kundërshtim me kushtëzimin kushtetues të nenit 17, pasi e drejta e pronës e një subjekti nihilizohet në thelbin e saj. Po ashtu, mospërdorimi i asnjë mjeti korrigjues nga ligji implikon shkeljen edhe të një dimensionit tjetër të Kushtetutës, konkretisht moscenimin në thelb të së drejtës për pronë.

4.4. Përmbajtja e nenit 169 të KC-së bie ndesh me nenin 41 të Kushtetutës dhe nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së. Parashkrimi fitues si mënyrë origjinale e fitimit të pronësisë përbën një kufizim të së drejtës së pronës ekuivalent me shpronësimin, për më tepër ky shpronësim faktik realizohet nga ligji për llogari të një subjekti tjetër. Nëpërmjet kësaj mënyre fitimi pronësie ligji me plotësimin e disa kushteve shpronëson një subjekt të caktuar dhe pronëson një subjekt tjetër. Ky konkluzion bën që të mos vlerësohet apo identifikohet asnjë argument që të privojë ish-pronarin për të drejtën e kompensimit në vlerën ekuivalente të së drejtës së humbur. Kjo mënyrë kufizimi merr më tepër rëndësi në rastin e parashkrimit fitues, ku nuk identifikohet dot asnjë arsye sociale, ekonomike, politike e humane për të konkluduar se prona duhet të hiqet pa asnjë kundërshtim.

5. **Subjekti i interesuar, Ministria e Drejtësisë**, në parashtrimet me shkrim drejtuar Gjykatës ka prapësuar sa vijon:

5.1. Gjykata referuese nuk legjitimohet për të kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së përmbajtjes së nenit 169 të KC-së. Ajo nuk ka parashtruar mjaftueshëm arsye serioze për antikushtetutshmërinë e kësaj dispozite, pasi gjatë gjithë argumenteve të paraqitura pranon se dispozita ashtu siç është parashikuar e kalon testin e kushtetutshmërisë dhe është në përputhje me standardet e GJEDNJ-së.

5.2. Pretendimi i kërkuar për trajtim të diferencuar në mbrojtjen e së drejtës së pronës është i pabazuar. Dhe vetë gjykata referuese pranon se këto subjekte nuk janë në kushte të njëjta. Në mënyrë të arsyeshme ligji ka favorizuar subjektin diligjent që të bëhet pronar rishtazi dhe me titull origjinal mbi sendin, ndërkohë që ka anuluar dhe shuar titullin e pronësisë pronarit që fle mbi të drejtat e tij, duke e ndëshkuar atë civilisht për pasivitetin e pajustifikuar në qarkullimin civil.

5.3. Pretendimi për cenimin e nenit 17 të Kushtetutës është i pabazuar. Parashkrimi fitues si mënyrë origjinale e fitimit të pronësisë u shërben interesave publike të shtetit dhe shoqërisë. Mënyra

originale e fitimit të pronësisë me parashkrim fitues dhe rregullimi i saj diktohet nga nevoja e sigurisë juridike në qarkullimin civil dhe nevoja për të begatuar qarkullimin civil me vlerën e shtuar të pronës në veçanti dhe pasurisë në përgjithësi. Gjithashtu, kufizimi i së drejtës së pronësisë në rastin konkret është bërë nga ligji, konkretisht nga neni 169 i Kodit Civil.

5.4. E drejta e pronës, megjithëse është e mbrojtur nga neni 41 i Kushtetutës, nuk është e drejtë absolute. Neni 17 i Kushtetutës parashikon mundësinë e kufizimit të të drejtave për një interes publik dhe për arritjen e një qëllimi që justifikon kufizimin e së drejtës. Neni 41 i Kushtetutës parashikon kritere për shpronësimin apo kufizimin me ligj në ushtrimin e kësaj të drejte, ndërkohë që në nenin 169 të KC-së nuk kemi të bëjmë me shpronësim të mirëfilltë dhe formal.

5.5. Në çështjen J.A.Pye Ltd. kundër Mbretërisë së Bashkuar GJEDNJ-ja ka shqyrtuar pajtueshmërinë e legjislacionit për parashkrimin me dispozitat e KEDNJ-së (vendim i Dhomës së Madhe), e cila vlerësoi se nuk kishte cenim të nenit 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.

6. Subjektet e tjera të interesuara nuk kanë paraqitur pretendime.

III

Vlerësimi i Gjykatës Kushtetuese

A. Për legjitimitimin e gjykatës referuese

7. Përpara se të shprehet në lidhje me thelbin e pretendimeve, Gjykata do të ndalet në vlerësimin e legjitimitimit të gjykatës referuese, i vënë në dyshim nga subjekti i interesuar Ministria e Drejtësisë. Sipas këtij subjekti gjykata referuese nuk ka parashtruar mjaftueshëm arsye serioze për antikushtetutshmërinë e kësaj dispozite dhe se në argumentet e paraqitura ajo pranon se përmbajtja e parashikimit ligjor të kundërshtuar kalon testin e kushtetutshmërisë dhe është në përputhje me standardet e GJEDNJ-së.

8. Siç është shprehur në mënyrë të vazhdueshme Gjykata në jurisprudencën e saj, kërkesa për kontroll incidental, që përbën mjetin e aksesit të gjykatës së juridiksionit të zakonshëm në gjykimin kushtetues, rregullohet nga neni 145/2 i Kushtetutës, sipas të cilit kur gjyqtari çmon se ligji (ose dispozita të tij) bie në kundërshtim me Kushtetutën, nuk e zbaton atë, por pezullon gjykimin dhe ia dërgon çështjen Gjykatës Kushtetuese për t'u shprehur në lidhje me kushtetutshmërinë e normës. Përmbajtja e dispozitës kushtetuese është konkretizuar në nenin 68 të ligjit nr. 8577, datë 10.2.2000, "Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë", i cili përcakton edhe disa kushte, të cilat duhet të respektohen nga gjykata referuese për të iniciuar gjykimin incidental: *së pari*, gjatë një procesi gjyqësor ajo duhet të përcaktojë/identifikojë ligjin që zbatohet për zgjidhjen e çështjes konkrete (lidhjen e drejtpërdrejtë); *së dyti*, duhet të parashtrojë arsye serioze për jokushtetutshmërinë e ligjit ose dispozitave të tij, duke referuar në normat ose parimet konkrete të Kushtetutës.

9. Përpara marrjes së vendimit të pezullimit të çështjes, gjykata referuese duhet të konkludojë se gjykimin që ka nisur nuk mund të përfundojë pa iu dhënë përgjigje çështjes së kushtetutshmërisë së ligjit nga ana e Gjykatës Kushtetuese. Në këtë kuptim, kërkohet një raport i domosdoshëm midis vendimit të Gjykatës (zgjidhjes së çështjes së kushtetutshmërisë) dhe zgjidhjes së çështjes konkrete nga gjykata referuese. Po ashtu, gjykata referuese, në zbatim të parimit të kushtetutshmërisë, përpara se t'i drejtohet Gjykatës duhet të bëjë të gjitha përpjekjet për ta interpretuar ligjin e zbatueshëm në përputhje me Kushtetutën (*shih vendimin nr. 55, datë 21.7.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Është detyrim i gjykatës referuese të zgjidhë dyshimet interpretative, duke i dhënë normës së zbatueshme një interpretim që përputhet me parimet kushtetuese. Në këto kushte, gjyqtari referues është i detyruar të zbatojë, midis interpretimeve të ndryshme të mundshme, atë që konsiderohet se përputhet me parimin kushtetues, që në të kundërt do të cenohej. Vetëm në rast se gjyqtari vlerëson se të gjitha interpretimet e mundshme bien në kundërshtim me Kushtetutën, atëherë ai duhet t'i drejtohet

Gjykatës Kushtetuese duke kërkuar kontrollin e kushtetutshmërisë së normës të individualizuar si e zbatueshme në rastin konkret (*shih vendimin nr. 7, datë 16.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

10. Duke e vlerësuar legjitimitimin e gjykatës referuese në këndvështrim të kriterëve si më sipër, Gjykata vëren se në rastin konkret gjykata referuese është vënë në lëvizje me kërkesëpadi të subjektit të interesuar Safet Sulaj kundër Ministrisë së Zhvillimit Ekonomik, Tregtisë dhe Sipërmarrjes, me objekt të saj njohjen e paditësit pronar mbi një pronë truall dhe shtëpi mbi të me anë të parashkrimit fitues, në bazë të nenit 169 të KC-së. Në këto kushte, dispozita e kundërshtuar është ligji i zbatueshëm në rastin konkret.

B. Lidhur me pretendimet për cenimin e neneve 11,17,18 etj. të Kushtetutës

11. Në lidhje me argumentet që mbështesin pretendimet për cenimin e normave e parimeve konkrete kushtetuese, gjykata referuese argumenton se përmbajtja e nenit 169 të KC-së, në pjesën që nuk parashikon të drejtën për kompensim të ish-pronarit, bie ndesh me nenet 11, 17, 18 dhe 41 të Kushtetutës, si edhe me nenin 1 të Protokollit nr. 1 të KEDNJ-së.

12. Sipas nenit 41 të Kushtetutës: “Prona fitohet me dhurim, me trashëgimi, me blerje dhe me çdo mënyrë tjetër klasike të parashikuar në Kodin Civil.” Në legjislacionin tonë, sa më sipër, rregullohet përmes nenit 149 të KC-së, i cili parashikon se: “Pronësia është e drejta për të *gëzuar* dhe *disponuar* lirisht sendet, brenda kufijve të caktuar nga ligji”, ndërsa në nenet 164-190 të këtij Kodi parashikohen mënyrat përkatëse të fitimit dhe të humbjes së pronësisë. Sipas nenit 169 të KC-së “*Personi që ka poseduar qetësisht e pa ndërprerje, duke u sjellë sikur të ishte pronar për njëzetë vjet në një pronë të paluajtshme, bëhet pronar i saj*”. Parashkrimi fitues (me titull ose pa titull) është një nga mënyrat e fitimit të pronësisë, parashikuar në nenet 168 dhe 169 të KC-së. Në thelb, elementi i përbashkët i parashkrimit fitues me titull dhe atij pa titull është posedimi i qetë dhe pa ndërprerje i sendit. Për parashkrimin fitues me titull (sikurse parashikohet nga neni 168 i KC-së), përveç posedimit të pandërprerë prej 10 vjetësh të sendit të paluajtshëm, kërkohet që të ekzistojë veprimi juridik për kalimin e pronësisë, veprim i cili nuk është i ndaluar nga ligji, si dhe ekzistenca e mirëbesimit (vetëm për kohën e bërjes së veprimit juridik për fitimin e pronësisë), pra që fituesi i sendit nuk ka ditur ose nuk ka qenë i detyruar të dinte që personi nga i cili ka fituar sendin nuk ishte pronar ose që veprimi juridik për kalimin e pronësisë nuk ishte i vlefshëm. Parashkrimi fitues me titull mbulon çdo lloj pavlefshmërie, si atë relative, ashtu edhe atë absolute, sepse kjo është një mënyrë fitimi pronësie me anë të posedimit dhe një mënyrë primare e fitimit të pronësisë. Ndërsa fitimi i pronësisë me parashkrim fitues pa titull, institut i parashikuar nga neni 169 i KC-së, ka si element thelbësor dhe të vetëm ekzistencën e posedimit qetësisht dhe pa ndërprerje të sendit të paluajtshëm për 20 vjet. Natyrisht që sjellja gjatë këtij posedimi duhet të jetë njësoj sikur poseduesi të ishte pronar i sendit. Nëse janë plotësuar kushtet e përcaktuara në këto dispozita, pronari i mëparshëm i sendit humbet të drejtën e tij të pronësisë mbi sendin, pasi parashkrimi fitues në kushtet e përcaktuara në ligj mund të sjellë lindjen ose fitimin e së drejtës së pronësisë.

13. Sipas gjykatës referuese, pajtueshmëria e kësaj dispozite (nenit 169 të KC-së) qëndron në mungesën e parashkrimit prej saj të mundësisë së kompensimit të ish-pronarit, i cili humb pronësinë si pasojë e ndërhyrjes së institutit të parashkrimit fitues, por ajo nuk ka ngritur pretendime në lidhje me përmbajtjen e kësaj dispozite, pra në lidhje me këtë institut në vetvete. Për pasojë, Gjykata vlerëson se nuk mund të ndalet në kontrollin e pajtueshmërisë me Kushtetutën të institutit të parashkrimit fitues, si një nga mënyrat origjinale të fitimit të pronësisë. Gjykata rithekson se në vlerësimin e kushtetutshmërisë së ligjeve, ajo niset nga prezumimi i pajtueshmërisë së tyre me Kushtetutën. Kjo do të thotë se lidhur me antikushtetutshmërinë e pretenduar duhet të parashtrihen argumente bindëse për t'i dhënë mundësi kësaj Gjykate të vlerësojë nëse zgjidhjet ligjore të zbatuara shkelin normat dhe vlerat kushtetuese (*shih vendimin nr. 5, datë 5.2.2015 të Gjykatës Kushtetuese*).

14. Gjykata vlerëson, gjithashtu, se e drejta e pronësisë, si një nga të drejtat e mbrojtura nga Kushtetuta, nuk cenohet si pasojë e mosparashikimit të së drejtës së kompensimit të ish-pronarit në rast të transferimit të titullit të pronësisë, si pasojë e zbatimit të nenit 169 të KC-së. Titullari i së drejtës së pronësisë është i mbrojtur në çdo rast kur pretendon cenimin apo kufizimin e kësaj të drejte. Neni 169 i KC-së kërkon posedimin e pronës nga poseduesi jopronar qetësisht e pa ndërprerje dhe duke u sjellë si të ishte i tillë, ndërkohë që çdo veprim i kryer nga pronari i ligjshëm gëzon mbrojtje ligjore dhe sjell efektin e ndërprerjes së efektit të parashkrimit dhe moszbatimin e këtij instituti. Sipas GJEDNJ-së, pretendimi për kompensim në raste të tilla duhet trajtuar në këndvështrim të parimit të sigurisë juridike. Sipas saj, shuarja e së drejtës së pronësisë, kur pronari nuk ka mundur të rimarrë tokën e tij si pasojë e zbatimit të ligjit, nuk mund të thuhet se është haptazi pa baza të arsyeshme. Për këtë arsye ka pasur një interes të përgjithshëm për afatet dhe shuarjen e titullit të pronësisë në përfundim të afatit. Kërkesa për kompensim në rastin kur njëra palë nuk ka arritur të ndërpresë afatin e parashkrimit, bie në kundërshtim me konceptin e “afatit”, qëllimi i të cilit është vazhdimësia e sigurisë ligjore që pala tjetër nuk do të paditet pas kalimit të një date të caktuar (*shih vendimin datë 30 gusht 2007 në çështjen J.A. Pye (Oxford) Ltd dhe J.A. Pye (Oxford) Land Ltd kundër Mbretërisë së Bashkuar*).

15. Parimi i sigurisë juridike përfshin, krahas qartësisë, kuptueshmërisë dhe qëndrueshmërisë së sistemit normativ, edhe besimin te sistemi juridik, pa marrë përsipër garantimin e çdo pritshmërie për mosndryshim të një situate të favorshme ligjore. Besueshmëria ka të bëjë me bindjen e individit se nuk duhet të shqetësohet vazhdimisht ose të jetojë me frikë për ndryshueshmërinë dhe pasojat negative të akteve juridike, të cilat mund të cenojnë jetën e tij private ose profesionale dhe të përkeqësojnë një gjendje të vendosur me akte të mëparshme (*shih vendimin nr. 20, datë 15.4.2015 të Gjykatës Kushtetuese*). Sipas subjektit të interesuar, parashkrimi fitues si mënyrë origjinale e fitimit të pronësisë u shërben interesave publikë të shtetit dhe shoqërisë. Mënyra origjinale e fitimit të pronësisë me parashkrim fitues dhe rregullimi i saj diktohen nga nevoja e sigurisë juridike në qarkullimin civil dhe nevoja për të begatuar qarkullimin civil me vlerën e shtuar të pronës në veçanti dhe pasurisë në përgjithësi.

16. Në ndryshim nga sa pretendon gjykata referuese shpërblimi i drejtë është një koncept kushtetues i lidhur me rastet e shpronësimit apo kufizimit të së drejtës së pronës me ligj për interesa publikë, sipas nenit 41 të Kushtetutës. Për pasojë, humbja e pronësisë si pasojë e shpronësimit për interes publik nuk është e njëjtë me kalimin e titullit të pronësisë si pasojë e ndërhyrjes së parashkrimit fitues. Ndërsa në rastin e parë gjendemi përballë një marrëdhënieje midis individit pronar dhe shtetit, ku individit zhvishet nga e drejta e pronësisë sa herë që ndërhyr një interes publik dhe ka të drejtë të ketë pretendime vetëm në lidhje me masën e shpërblimit, në rastin e dytë gjendemi përballë një marrëdhënieje private mes pronarit dhe poseduesit jopronar, individë apo shteti, ku pronari ka të gjitha të drejtat ligjore dhe mundësitë që të pretendojë dhe mbrojë të drejtën e tij.

17. Për sa më sipër, në vlerësim të Gjykatës, nuk është arritur të argumentohet mjaftueshëm në nivel kushtetues se mungesa e një parashikimi ligjor në nenin 169 të KC-së për njohjen e së drejtës së kompensimit për ish-pronarin në rastin e kalimit të titullit me anë të parashkrimit fitues bie ndesh me parimet dhe standardet kushtetuese të pretenduara nga gjykata referuese. Në kushtet kur gjykata referuese nuk ka arritur të paraqesë argumente bindëse për të mbështetur kërkesën e saj, kjo kërkesë është e pabazuar dhe duhet të rrëzohet.

PËR KËTO ARSYE,

Gjykata Kushtetuese e Republikës së Shqipërisë, në mbështetje të neneve 131, shkronja “a”, 134, pika 1, shkronja “d” dhe 145, pika 2 të Kushtetutës, si dhe të neneve 68, 69, 70, 72 e vijues të ligjit

nr. 8577, datë 10.2.2000, “Për organizimin dhe funksionimin e Gjykatës Kushtetuese të Republikës së Shqipërisë”, njëzëri,

VENDOSI:

- Rrëzimin e kërkesës.

Ky vendim është përfundimtar, i formës së prerë dhe hyn në fuqi ditën e botimit në Fletoren Zyrtare.

Anëtarë: Bashkim Dedja (kryetar), Sokol Berberi, Vladimir Kristo, Gani Dizdari, Fatmir Hoxha, Vitore Tusha, Besnik Imeraj, Fatos Lulo

MENDIM PARALEL

1. Gjykata Kushtetuese (Gjykata) ka vendosur rrëzimin e kërkesës së Gjykatës së Rrethit Gjyqësor Vlorë (gjykata referuese) lidhur me papajtueshmërinë me Kushtetutën të nenit 169 të Kodit Civil (KC) në pjesën që nuk njeh të drejtën subjektive të ish-pronarit që të kompensohet për humbjen e pasurisë me ekuivalencën e saj, me arsyetimin se *“nuk është arritur të argumentohet mjaftueshëm në nivel kushtetues se mungesa e një parashikimi ligjor në nenin 169 të KC-së për njohjen e së drejtës së kompensimit për ish-pronarin në rastin e kalimit të titullit me anë të parashkrimit fitues bie ndesh me parimet dhe standardet kushtetuese të pretenduara nga gjykata referuese”* (shih paragrafin nr. 17 të vendimit të shumicës).

2. Pajtohem me vendimin e shumicës për rrëzimin e kërkesës, por ndaj mendim të ndryshëm nga ajo (shumica) në lidhje me themelin e pretendimeve.

3. Shumica në vendimin e saj pasi ka arsyetuar se gjykata referuese plotëson kriteret e legjitimitimit në kuptim të nenit 145/2 të Kushtetutës, për sa i përket themelit të pretendimeve argumenton mbi *ratio-n* e institutit të parashkrimit fitues, të parashikuar nga nenet 168 dhe 169 të KC-së (*shih paragrafin nr. 12 të vendimit të shumicës*), si dhe mbi të drejtën e kompensimit të ish-pronarit në rastin e transferimit të titullit të pronësisë (*shih paragrafët nr. 14-15 të vendimit të shumicës*). Bazuar në veçoritë e këtyre dy instituteve, shumica ka arritur në përfundimin, sikurse u përmend më lart, se kërkesa e gjykatës referuese *nuk është ngritur në nivel kushtetues*. Sipas shumicës, në kushtet kur gjykata referuese nuk ka arritur të paraqesë argumente bindëse për të mbështetur kërkesën e saj, *kejo kërkesë është e pabazuar* (*shih paragrafin nr. 17 të vendimit të shumicës*).

6. Jam i mendimit se vendimi i shumicës është kontradiktor dhe i paqartë. Përfundimi në të cilin ka arritur shumica lë vend për konfuzion nëse kërkesa e gjykatës referuese nuk është ngritur në nivel kushtetues apo është haptazi e pabazuar. Kjo paqartësi bëhet më e evidente edhe për faktin se pavarësisht se shumica ka vlerësuar se gjykata referuese *nuk ka arritur të argumentojë mjaftueshëm në nivel kushtetues*, ajo (shumica) ndalet në themelin e pretendimeve.

7. Në ndryshim nga shumica, në rastin në shqyrtim mendoj se kërkesa e gjykatës referuese është haptazi e pabazuar. Sikurse vlerëson edhe shumica instituti i parashkrimit fitues dhe ai i dëmshpërblimit janë dy institute diametralisht të kundërta me njëra-tjetrën. Nisur nga kjo pikëpamje, në vlerësimin tim nuk ka ometim legjislativ në formulimin e nenit 169 të KC-së dhe për pasojë do të ishte e tepërt dhe e panevojshme çdo lloj ndërhyrje në këtë drejtim në nenin në fjalë.

Anëtar: Vladimir Kristo